

RAZVOJNA MATIČNA SLUŽBA
tel. **385(0)31 211-272
fax **385(0)31 211-218
e-mail: marendic@gskos.hr

Klasa: 612-04/2021-2/14
Urbroj: 2158-79-04/2021-01
Osijek, 20. svibnja 2021.

Analiza knjižnica u sustavu sveučilišne matične djelatnosti Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek prema podacima iz sustava statističkih podataka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2020. godinu

1. SUSTAV SVEUČILIŠNE MATIČNE DJELATNOSTI - OBUHVAT

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek (u daljnjem tekstu GSKO) obavlja matičnu djelatnost za visokoškolske i specijalne knjižnice na području Bjelovarsko-bilogorske, Brodsko-posavske, Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske, Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije te ima administratorsku ulogu u *Sustavu jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica* za sveukupno 29 aktivnih knjižnica.

Tablica 1: Ukupan broj aktivnih knjižnica u sustavu Sveučilišne matične knjižnice: 29

Županije	Visokoškolske knjižnice	Specijalne knjižnice	Ukupno
Bjelovarsko-bilogorska županija	1	1	2
Brodsko-posavska županija	1	0	1
Požeško-slavonska županija	1	1	2
Osječko-baranjska županija	15	5	20
Virovitičko-podravska županija	1	0	1
Vukovarsko-srijemska županija	1	2	3

Knjižnični sustav Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku čine:

- **1 sveučilišna knjižnica:** Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek¹
- **14 knjižnica fakulteta/akademija/odjel:** knjižnica Ekonomskog fakulteta u Osijeku, knjižnica Fakulteta elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek, knjižnica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku, knjižnica Filozofskog fakulteta Osijek, knjižnica

¹ GSKO djeluje kao knjižnica s dvojnou funkcijom – narodnom i sveučilišnom. Statistički podaci iskazani su u sustavu matičnosti narodnih knjižnica.

Građevinskog i arhitektonskog fakulteta u Osijeku, Središnja nadbiskupijska i fakultetska knjižnica u Đakovu, knjižnica Medicinskog fakulteta Osijek, knjižnica Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, knjižnica Pravnog fakulteta u Osijeku, knjižnica Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, knjižnica Strojarskog fakulteta u Slavonskom Brodu², knjižnica Odjela za matematiku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera Osijeku, knjižnica Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo, knjižnica Akademije za umjetnost i kulturu

Visokoškolske knjižnice koje djeluju izvan Knjižničnog sustava Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku su:

- **3 veleučilišne knjižnice:** knjižnica Veleučilišta u Bjelovaru, knjižnica Veleučilišta u Požegi, knjižnica Veleučilišta „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru
- **2 knjižnice u sastavu visokih škola:** knjižnica Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, knjižnica Visokog evanđeosko teološkog učilišta u Osijeku.

Specijalne knjižnice koje djeluju u sustavu matičnosti Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek su:

- **6 muzejskih knjižnica:** knjižnica Muzeja Slavonije, Muzejska knjižnica Zavičajnog muzeja Našice, knjižnica Gradskog muzeja Vinkovci, knjižnica Gradskog muzeja u Vukovaru, knjižnica Muzeja Đakovštine, knjižnica Muzeja likovnih umjetnosti Osijek
- **1 arhivska knjižnica:** knjižnica Državnog arhiva u Bjelovaru
- **2 bolničke knjižnice:** Klinički bolnički centar Osijek, knjižnica Opće županijske bolnice Požega

Tablica 2. Visokoškolske knjižnice (administrativne jedinice) prema vrsti visokog učilišta matične ustanove i županijama u 2020. godini: 20

Županija	Sveučilišta		Veleučilišta		Visoke škole		Ukupno		Sveukupno
	javne	privatne	javne	privatne	javne	privatne	javne	privatne	
Bjelovarsko-bilogorska županija	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Brodsko-posavska županija	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Požeško-slavonska županija	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Osječko-baranjska županija	14	0	0	0	0	1	14	1	15
Virovitičko-podravska županija	0	0	0	0	1	0	1	0	1
Vukovarsko-srijemska županija	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Ukupno	15	0	2	1	1	1	0	0	20

² Trgovački sud u Osijeku - stalna služba u Slavonskom Brodu brisao je ovaj subjekt (pod nazivom SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU, STROJARSKI FAKULTET U SLAVONSKOM BRODU) dana 31.08.2020 rješenjem Tt-20/5261-2. Za 2020. godinu podaci se iskazuju u sustavu matičnosti GISKO-a.

Tablica 3. Specijalne knjižnice (administrativne jedinice) prema vrstama i županijama u 2020. godini:

Županija	Institutska		Muzejska		Arhivska		Bolnička		Industrijska		Ukupno		Sveukupno
	javna	privatna	javna	privatna	javna	privatna	javna	privatna	javna	privatna	javna	privatna	
Bjelovarsko-bilogorska županija	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Brodsko-posavska županija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Požeško-slavonska županija	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Osječko-baranjska županija	0	0	4	0	0	0	1	0	0	0	5	0	5
Virovitičko-podravska županija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vukovarsko-srijemska županija	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
UKUPNO	0	0	6	0	1	0	2	0	0	0	0	0	9

2. SVEUČILIŠNI KNJIŽNIČNI SUSTAV I KNJIŽNICE IZVAN SUSTAVA SVEUČILIŠTA

2.1 Usluge i korištenje

Tablica 4.: Broj korisnika visokoškolskih knjižnica prema kategoriji i vrsti knjižnica

Knjižnice u visokim učilištima	Broj knjižnica	Aktivni posuđivači	Aktivni korisnici			
			Ukupno	Zaposlenici	Studenti	Vanjski korisnici
Knjižnice Sveučilišta	14	10.127	15.785	1.613	13.588	584
Veleučilišta	3	735	1.630	91	1.436	103
Visoke škole	2	340	343	30	297	16
UKUPNO	19	11.202	17.758	1.734	15.321	703

Tablica 5.: Broj usluga prema vrsti knjižnica

Vrsta knjižnice	Posudbe	Međuknji. posudba	Posjete	Radionice	Polaznici radionica
Knjižnice Sveučilišta	81.167	2.317	410.195	51	622
Veleučilišta	4.491	247	7.917	3	27
Visoke škole	1.973	16	31.972	6	83
UKUPNO	87.631	2.580	450.084	60	732

2.2 Fond

Tablica 6. Fond prema vrsti građe i prema vrsti visokih učilišta

Visoka učilišta	Knjige ukupno	Od toga u otvorenom pristupu	Časopisi	Ocjenski radovi	Ostala građa
Knjižnice Sveučilišta	244.899	173.304	21.331	27.579	18.824
Veleučilišta	14.277	14.245	454	2.262	43
Visoke škole	99.963	99.639	1.364	1.126	12
UKUPNO	359.139	287.188	23.149	30.967	18.879

2.3 Proračun i troškovi

Tablica 7. Troškovi nabave i edukacije prema vrsti visokog učilišta

Visoka učilišta	Troškovi nabave građe, e-izvora, uveza (kn)	Troškovi edukacije (kn)	Ukupno
Knjižnice sveučilišta	949.873,93 kn	3.317,00 kn	953.190,93 kn
Veleučilišta	66.580,02 kn	4.177,80 kn	70.757,82 kn
Visoke škole	23.730,13 kn	0 kn	23.730,13 kn
UKUPNO	1.040.184,08 kn	7.494,80 kn	1.047.678,88 kn

2.4 Pristup i oprema

Tablica 8. Stanje pristupa i opreme u visokoškolskim knjižnicama prema vrsti visokog učilišta

Visoka učilišta	Tjedno radno vrijeme	Broj sjedećih mjesti	Broj računala za korisnike	m ² za korisnike
Knjižnice sveučilišta	665,5	517	203	3.257
Veleučilišta	120	54	19	355
Visoke škole	57,5	105	5	736
UKUPNO	843	676	227	4.348

Visoka učilišta	Prosječno tjedno radno vrijeme
Knjižnice sveučilišta	47,54
Veleučilišta	40
Visoke škole	28,75
UKUPNO	38,76

Tablica 9. Knjižnični programi koje visokoškolske knjižnice koriste

Visoka učilišta	Aleph	Metel	Zaki	Crolist	Koha	Ostalo	Nema
Knjižnice Sveučilišta	0	6	0	7	0	1 ³	0
Veleučilišta	0	2	0	1	0	0	0
Visoke škole	0	1	0	0	1	0	0
UKUPNO	0	9	0	8	1	1	0

2.4 Knjižnično osoblje

Tablica 10. Broj osoblja knjižnice u ekvivalentu PRV na kraju izvještajnog razdoblja prema radnom mjestu i vrsti visokog učilišta

Visoka učilišta	Pom. knjiž.	Knjiž.	Dipl. knjiž.	Viši knjiž.	Knjiž. savjet.	Ostali	Ukupno
Knjižnice sveučilišta	8	1	12	11	1	5	38
Veleučilišta	0	0	3	0	0	0	3
Visoke škole	1	0	1,5	0	0		2,5
UKUPNO	9	1	16,5	11	1	5	43,5

Tablica 11. Broj zaposlenog osoblja knjižnice prema postignutom stručnom zvanju na kraju izvještajnog razdoblja

Visoka učilišta	Pom. knjiž.	Knjižničar	Dipl. knjiž.	Viši knjiž.	Knjiž. savjetnik	Ukupno
Knjižnice sveučilišta	7	0	14	10	4	35
Veleučilišta	0	0	2	0	0	2
Visoke škole	1	0	2	0	0	3
UKUPNO	8	0	18	10	4	40

Napomene, primjedbe i prijedlozi GSKO nakon analize podataka u Sustavu jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica uz upit/podatak:

- u 2020. dva djelatnika nisu imala položen stručni ispit
- tri diplomirana knjižničara rade kao stručni suradnici
- u 2020. u jednoj knjižnici radio je student.

³ vlastiti program

Tablica 12. Knjižnica prema broju zaposlenika na kraju izvještajnog razdoblja

Broj zaposlenika u knjižnicama	Knjižnice sveučilišta	Veleučilišta	Visoke škole	Ukupan broj knjižnica	% u strukturi
1 zaposlenik	3	3	1	7	36,84 %
2 zaposlenika	3	0	1	4	21,05 %
3 zaposlenika	5	0	0	5	26,31 %
4 zaposlenika	1	0	0	1	5,26 %
5 zaposlenika	2	0	0	2	10,54 %
6-10 zaposlenika	0	0	0	0	0 %
11 i više zaposlenika	0	0	0	0	0 %
Ukupno knjižnica	14	2	3	19	100 %
UKUPNO zaposlenika	38	3	3	44	100 %

Tablica 13. Pokazatelji uspješnosti

POKAZATELJI	Najmanji	Najveći
Izvori, pristup i infrastruktura		
Postotak uspješnih međuknjižničnih posudbi	74	100
Prostor za korisnike po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	46	18.711
Osoblje po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0,9	52,6
Korištenje		
Posudbe po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0,5	26,3
Broj preuzetih jedinica sadržaja po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0	39,3
Posjete knjižnici po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0,9	802
Korisničko pohađanje knjižničnih događanja po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0	1053
Broj korisničkih pohađanja edukacije po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0	211
Postotak dosegnute ciljane populacije	14	155
Učinkovitost		
Trošak po aktivnom korisniku	113,17	3.948,50
Mogućnosti i razvoj		
Broj sati pohađanja predavanja formalnog obrazovanja po članu knjižničkog osoblja	0	33
Postotak institucionalnih sredstava dodijeljenih knjižnici	0,4	10,7

3 SPECIJALNE KNJIŽNICE U SUSTAVU MATIČNOSTI GRADSKE I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE OSIJEK

3.1 Usluge i korištenje

Tablica 14. Broj korisnika specijalnih knjižnica prema kategoriji i vrsti knjižnica

Vrsta specijalne knjižnice	Aktivni posuđivači	Aktivni korisnici	Broj suradničkog i znanstvenog osoblja u matičnoj instituciji	Vanj. kor.	Ukupno
Muzejske	194	245	63	171	234
Arhivske	3	9	9	0	9
Bolničke	982	5.351	2.452	1636	4088
UKUPNO	1179	5.605	2.524	1.807	4.331

Tablica 15. Broj usluga prema vrsti specijalnih knjižnica

Vrsta specijalne knjižnice	Ukupan broj posudbi	Međuknji. Posudba	Posjete	Radionice	Polaznici radionica
Muzejske	984	57	759	0	0
Arhivske	36	0	790	0	0
Bolničke	8.380	1.574	159.016	24	120
UKUPNO	9.400	1.642	160.565	24	120

3.2 Fond

Tablica 16. Fond prema vrsti građe i prema vrsti specijalne knjižnice

Vrsta specijalne knjižnice	Knjige		Časopisi	Ocjenski radovi	Ostala građa	Ukupno
	Ukupno	U otvorenom pristupu				
Muzejske	158.021	36.857	10.398	50	11.947	180.416
Arhivske	3.202	3.000	83	0	214	3.499
Bolničke	6.613	0	9.610	114	10	16.347
UKUPNO	167.836	39.857	20.091	164	12.171	200.262

3.3 Proračun i troškovi

Tablica 17. Troškovi nabave i edukacije prema vrsti specijalnih knjižnica

Vrsta specijalne knjižnice	Troškovi nabave građe, e-izvora, uveza (kn)	Troškovi edukacije (kn)	UKUPNO
Muzejske	7.202,78 kn	0	7.202,78 kn
Arhivske	450,00 kn	0	450,00 kn
Bolničke	22.727,66 kn	1.000,00	23.727,66 kn
UKUPNO	30.380,44 kn	1.000,00	31.380,44 kn

3.4 Pristup i oprema

Tablica 18. Stanje pristupa i opreme u specijalnim knjižnicama

Visoka učilišta	Tjedno radno vrijeme	Broj radnih mjesta	Broj računala za korisnike	m ²
Muzejske	240	32	2	1.803
Arhivske	40	5	0	75
Bolničke	80	30	20	360
UKUPNO	360	67	22	2.238

Visoka učilišta	Prosječno tjedno radno vrijeme
Muzejske	40
Arhivske	40
Bolničke	40
UKUPNO	40

Tablica 19. Knjižnični programi koje koriste specijalne knjižnice

Visoka učilišta	Aleph	Metel	Zaki	Crolist	Koha	Ostalo	Nema
Muzejske	0	0	0	0	0	4 K++ 1 Indigo	1
Arhivske	0	1	0	0	0	0	0
Bolničke	0	2	0	0	0	0	0
UKUPNO	0	3	0	0	0	5	1

3.5 Knjižnično osoblje

Tablica 20. Broj osoblja knjižnice u ekvivalentu PRV na kraju izvještajnog razdoblja prema radnom mjestu i vrsti specijalnih knjižnica

Vrsta specijalne knjižnice	Pom. knjiž.	Knjiž.	Dipl. knjiž.	Viši knjiž.	Knjiž. savjet.	Ukupno knjiž. osoblja	Ostali	Ukupno
Muzejske	0	0	5	1	2	8	0	8
Arhivske	0	0	1	0	0	1	0	1
Bolničke	0	1	2	0	0	3	0	3
UKUPNO	0	1	8	1	2	12	0	12

Tablica 21. Broj osoblja specijalnih knjižnica prema postignutom stručnom zvanju

Vrsta specijalne knjižnice	Pom. knjiž.	Knjižničar	Dipl. knjiž.	Viši knjiž.	Knjiž. savjetnik	Ukupno
Muzejske	0	0	5	1	2	8
Arhivske	0	0	1	0	0	1
Bolničke	0	1	2	0	0	3
UKUPNO	0	1	8	1	2	12

Tablica 22. Specijalne knjižnice prema broju zaposlenika

Broj zaposlenika u knjižnicama	Sve knjižnice		Institutske		Muzejske		Arhivske		Bolničke		Industrijske	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Nema zaposlenika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	7	78%	0	0	5	83%	1	100%	1	50%	0	0
2	1	11%	0	0	0	0	0	0	2	50%	0	0
3	1	11%	0	0	1	17%	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tablica 23. Pokazatelji uspješnosti

POKAZATELJI	Najmanji	Najveći
Izvori, pristup i infrastruktura		
Postotak uspješnih međuknjižničnih posudbi	83	100
Prostor za korisnike po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	69,13	97.222
Osoblje po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0,8	25,00
Korištenje		
Posudbe po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0,9	69,8
Broj preuzetih jedinica sadržaja po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0	10
Posjete knjižnici po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0,1	88
Korisničko pohađanje knjižničnih događanja po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0	800
Broj korisničkih pohađanja edukacije po populaciji koju knjižnica treba uslužiti	0	50
Postotak dosegnute ciljane populacije	33	1625
Učinkovitost		
Trošak po aktivnom korisniku	297,85	9.276,89
Mogućnosti i razvoj		
Broj sati pohađanja predavanja formalnog obrazovanja po članu knjižničkog osoblja	0	28
Postotak institucionalnih sredstava dodijeljenih knjižnici	0	13,4

Tablica 24. Broj ugašenih specijalnih i visokoškolskih knjižnica, odnosno broj zbirke knjižne građe

Neaktivne knjižnice/zbirke	Ugašene knjižnice			Zbirke knjižne građe		
	Broj	U Upisniku knjižnica		Broj	U Upisniku knjižnica	
		DA	NE		DA	NE
<i>Specijalne</i>						
U znanstvenim institutima				1	1	
U bolničkim i zdravstvenim ustanovama				1		1
U muzejima, arhivima, galerijama				16	4	12
U vjerskim zajednicama						
U javnim i državnim tijelima				1	1	
U industrijskim i komercijalnih tvrtki	1	1				
U udrugama i društvima						
U ostalim institucijama						
Ukupno	1	1		19	6	13
<i>Visokim učilištima</i>				3	1	2
UKUPNO	1			22	7	15

Napomene, primjedbe i prijedlozi GSKO nakon analize podataka u Sustavu jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica uz upit/podatak:

- izuzetno velike i značajne zbirke knjižnične građe pohranjene su u muzejima a te je poželjno pojačati aktivnosti kako bi ustanove u čijem su sastavu zakonski mogle osnovati knjižnicu.

Prilog br. 1: Analiza korištenja baza podataka u 2020 godini u knjižnicama u sustavu matičnosti GSKO-a

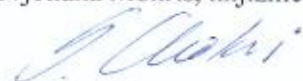
Dostavljeno:

Prilog br. 1: Analiza korištenja baza podataka u 2020 godini u knjižnicama u sustavu matičnosti GISKO-a

Dostavljeno:

1. Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Sektor za arhivsku, knjižničnu i muzejsku djelatnost, načelnica Sektora Jelena Glavić-Perčin
2. Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, Aleksandra Pikić, knjižničarska savjetnica za visokoškolske i specijalne knjižnice na nacionalnoj razini
3. Pismohrana GISKO-a

Za Razvojnu matičnu službu za
visokoškolske i specijalne knjižnice GISKO
dr. sc. Svjetlana Mokriš, knjižničarska savjetnica

Ravnateljica GISKO
Dubravka Paden Farkaš,
viša knjižničarka

Prilog br. 1: Analiza korištenja baza podataka u 2020 godini u knjižnicama u sustavu matičnosti GISKO-a

U 2020 godini bile su dostupne posredstvom nacionalne licence 23 baze podataka u kojima se nalazilo 8.429 knjiga i 11.542 časopisa.

Baze dostupne posredstvom nacionalne licence					
Baza	Sveučilište u Osijeku	Veleučilišta	Visoke škole	Specijalne knjižnice	Ukupno preuzimanja
Annual Reviews	55				
CUP	503			3	506
EBMR	159			4.882	5.041
EBSCO	6.125	7		813	6.945
HeinOnline	4.475				4.475
IEEE	4.631				4.631
IOP	523				523
JSTOR	9.478	14		6	9.498
Karger	575				575
MathSciNet	85				85
OUP	3.646			259	3.905
RSC	2.555				2.555
SciFinder-n	3.535				3.535
Science Journals	338			46	384
Scopus	10.386				10.386
Springer	21.132	565		2.801	24.498
Nature	5.272	33		837	6.142
Taylor & Francis				312	312
Wiley	9.331				9.331
WoS	197.450	1.875		22.907	222.232
InCities	1.975			201	2.176
UKUPNO	282.174	2.494		33.067	317.735

Baze dostupne posredstvom institucionalne licence						
Knjižnica	Pretplaćenih baza	U njima knjiga	U njima časopisa	e-knjiga	e-časopisa	Broj preuzimanja ¹
Ekonomski fakultet					10	
Filozofski fakultet	1	162	863			564
Građevinski i arhitektonski fakultet				6	4	
Pravni fakultet	5	107	30	2	42	506
Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru					1	
Odjel središnje knjižnice Kliničkog bolničkog centra Osijek	1		425			750
UKUPNO	7	269	1.318	8	61	1.820

¹ Sve knjižnice nisu mogle iskazati broj preuzimanja.

U odnosu na 2019. godinu zamjetno je povećanje broja preuzimanja za 128 %. Povećan interes možemo promatrati i u odnosu na uvjete poslovanja tijekom pandemije Covid-19.

Najviše su korištene citatne baze podataka (WoS i Scopus). Povećan je interes za baze podataka s cjelovitim tekstom.

Problemi koji se javljaju vezano uz rad s bazama podataka i pojedinačnim e-izvorima, knjigama i časopisima:

- nemogućnost iskazivanja broja preuzimanja u svim knjižnicama koje imaju institucionalnu pretplatu,
- nepostojanje platforme na kojoj bi bili objedinjeni e-časopisi i e-knjige
- knjižnice koje imaju mrežno dostupne informacijsko-referalne usluge za arhivirane odgovore na tematske upite mogu samo djelomično aktivirati povezenice na pojedine informacijske izvore